

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”**

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Менеджмент і адміністрування
(Менеджмент)**

(назва навчальної дисципліни)

**ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)**

галузь знань 0306 Менеджмент і адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

Напрямок підготовки 6.030601 „Менеджмент”
(шифр і назва напрямку)

спеціальності 6.03060101 „Менеджмент організацій і адміністрування”

6.03060104 „Менеджмент зовнішньої економічної діяльності”

6.0306010 «Інноваційний менеджмент»
(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПП НПП 1.2.2)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: НАЦІОНАЛЬНИМ ТЕХНІЧНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ
“ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат економічних наук, доцент Лінькова О.Ю.

Обговорено та рекомендовано до видання Президією Науково-методичної комісії з напрямку підготовки

(шифр і назва напрямку)

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни Менеджмент і адміністрування “ Менеджмент ” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки БАКАЛАВРА
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 6.030601 „Менеджмент” галузь знань 0306 Менеджмент і адміністрування
(спеціальності) 6.03060101 „Менеджмент організацій і адміністрування”

6.03060104 „Менеджмент зовнішньо економічної діяльності”

6.0306010 „Інноваційний менеджмент”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності, принципи формування, функціонування та розвитку системи управління організацією; управлінські відносини.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни ґрунтується на знанні правознавства, соціології, основ економічної теорії, макроекономіки, економіки підприємства, менеджменту і адміністрування (теорії організацій), фінансів страхових організацій.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Сутність та функціональний підхід до менеджменту
2. Ефективність менеджменту

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни формування у майбутніх менеджерів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління компанією; стратегічного аналізу діяльності компанії.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сутність основних понять та категорій менеджменту;
- принципи та функції менеджменту;
- системи методів управління;
- зміст процесів та технологій управління;
- основи планування, організації, мотивування, контролю та регулювання;
- організацію взаємодій та повноважень;
- прийняття рішень у менеджменті;
- інформаційне забезпечення процесу управління;
- керівництво та лідерство, стилі управління;
- етику та відповідальність у менеджменті;
- ефективність управління.

вміти :

- побудувати організаційну структуру в залежності від виду організації діяльності підприємства, попередньо прийнявши рішення про створення підприємства;
- скласти та обміркувати бізнес – план підприємства;
- з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки в організації;
- аналізувати і узагальнювати матеріал у певній системі;
- порівнювати факти на основі здобутих з різних джерел знань;
- вміти гармонізувати людські відносини;
- налагоджувати ефективні комунікації в процесі управління;
- розробляти технології з прийняття та реалізації управлінських рішень;
- структурувати завдання відповідно до чисельності та кваліфікації виконавців;
- визначати черговість робіт та термін їх виконання, з урахуванням ділових та особистих рис добирати виконавців;
- розподіляти завдання;
- здійснювати делегування;
- визначати та оцінювати ефективність діяльності організації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 252 години / 7 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність та функціональний підхід до менеджменту

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту

- 1.1. Тлумачення та місце менеджменту.
- 1.2. Значення менеджменту в розвитку суспільства.
- 1.3. Сфери менеджменту.

Тема 2. Історія розвитку менеджменту

- 2.1. Розвиток менеджменту в давнині.
- 2.2. Розвиток менеджменту в Епоху промислової революції.
- 2.3. Сучасні теорії менеджменту. Розвиток управлінської науки в Україні.

Тема 3. Закони, закономірності та принципи менеджменту

- 3.1. Закони менеджменту.
- 3.2. Принципи менеджменту.

Тема 4. Функції та методи менеджменту

- 4.1. Поняття та значення функцій менеджменту.
- 4.2. Методи менеджменту

Тема 5. Процес управління

- 5.1. Поняття та види організацій. Організація як відкрита система.
- 5.2. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації.
- 5.3. Стадії життєвого розвитку організації. Особливості процесу управління.

Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту

- 6.1. Поняття та етапи планування.
- 6.2. Методика SWOT – аналізу.
- 6.3. Ефективність планування.

Тема 7. Організування як загальна функція менеджменту

- 7.1. Проектування діяльності організації.
- 7.2. Процес делегування повноважень і відповідальності.
- 7.3. Елементи побудови організаційної структури.
- 7.4. Види організаційних структур управління.

Змістовий модуль 2. Ефективність менеджменту

Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту

- 8.1. Головні поняття теорії мотивації.
- 8.2. Змістові теорії мотивації.
- 8.3. Процесні теорії мотивації.

Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту

- 9.1. Поняття та етапи контролю в менеджменті.
- 9.2. Види контролю.
- 9.3. Характеристики ефективного контролю.

Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту

- 10.1. Поняття регулювання та його місце в системі управління. Види регулювання.
- 10.2. Етапи процесу регулювання.

Тема 11. Інформація і комунікації в менеджменті

- 11.1. Поняття та сутність комунікаційного процесу.
- 11.2. Комунікаційні мережі.
- 11.3. Головні характеристики інформації.

Тема 12. Керівництво та лідерство

- 12.1. Головні поняття: влада, вплив та лідерство.
- 12.2. Баланс влади. Головні основи влади.
- 12.3. Сучасні підходи до лідерства.

Тема 13. Ефективність менеджменту

- 13.1. Сутність результативності та ефективності менеджменту.
- 13.2. Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад і методи визначення.

3. Рекомендована література

Базова

1. Василенко, О. П. Менеджмент організацій [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. П. Василенко, Г. О. Коваленко, О. О. Поліщук. - Умань : Вид. "Сочінський", 2010. - 490 с.
2. Гудзинський, Олексій Дмитрович. Менеджмент підприємницької діяльності [Текст] : навч. посіб. / О. Д. Гудзинський, С. М. Судомир, Т. О. Гуренко : заг. ред. О. Д. Гудзинського ; Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. - К. : ІПК ДСЗУ, 2010. - 321 с.
3. Заславська, Катерина Анатоліївна. Менеджмент підприємств малого бізнесу [Текст] : навч. посіб. / Заславська К. А. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. - 200 с.
4. Ігнат'єва, Ірина Анатоліївна. Менеджмент організації малого та середнього бізнесу [Текст] : підручник / І. А. Ігнат'єва, О. М. Паливода, Р. В. Янковой ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - К. : КНУТД, 2012. - 242 с.
5. Кожушко, Леонід Федорович. Менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. напряму підготов. "Економіка і підприємництво" / Л. Ф. Кожушко, Т. О. Кузнецова ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне : НУВГП, 2010. - 346 с.
6. Кудла, Назар Євгенович. Менеджмент туристичного підприємства [Текст] : підручник / Н. Є. Кудла. - К. : Знання, 2012. - 343 с.
7. Куриляк, Віталіна Євгенівна. Менеджмент: міжцивілізаційні і міжкультурні основи [Текст] : монографія / В. Є. Куриляк. - К. : Кондор, 2010. - 480 с.
8. Лепейко, Тетяна Іванівна. Менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Лепейко Т. І., Миронова О. М. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. - 204 с.
9. Лепейко, Тетяна Іванівна. Менеджмент інформаційної сфери [Текст] : навч. посіб. / Лепейко Т. І., Мазоренко О. В., Сорокіна А. С. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. - 132 с.
10. Менеджмент [Текст] : навч. посіб. / [Гончарук А. Г. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук А. Г. Гончарука ; Одес. нац. акад. харч. технологій. - О. : Фенікс, 2012. - 296 с.
11. Менеджмент [Текст] : підручник / [М. М. Єрмошенко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. М. Єрмошенка] ; Нац. акад. упр. - К. : Нац. акад. упр., 2011. - 656 с. :
12. Менеджмент. Герчикова И.Н. (2010, 4-е изд., 512с.)
13. Менеджмент. Друкер П., Макьярелло Дж.А. (2010, 704с.)
14. Менеджмент: практичні і лабораторні заняття [Текст] : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін, І. С. Процик, Х. С. Передало, Р. З. Дармиць] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - 2-ге вид., допов. і переробл. - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2011. - 172 с.
15. Скрипко, Тетяна Олександрівна. Менеджмент готельно-ресторанного господарства [Текст] : навч. посіб. / Скрипко Т. О., Ланда О. О. ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2012. - 299 с.
16. Стадник, Валентина Василівна. Менеджмент [Текст] : підручник / В. В. Стадник, М. А. Йохна. - 2-ге вид., випр. і допов. - К. : Академвидав, 2010. - 472 с.
17. Таран, Оксана Миколаївна. Менеджмент [Текст] : посіб. для студ. напряму підготов. 6.030509 "Облік і аудит", 6.030508 "Фінанси" / О. М. Таран, С. В. Никоненко ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. - Х. : [ХНАУ], 2010. - 378 с.
18. Хмурова, Вікторія Валентинівна. Менеджмент підприємницької діяльності [Текст] : навч. посіб. / В. В. Хмурова ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - К. : КНУТД, 2011. - 247 с.
19. Шостка, Владимир Иванович. Менеджмент в индустрии гостеприимства [Текст] / Шостка Владимир Иванович ; Севастопол. экон-гуманитар. ин-т Тавр. нац. ун-та им. В. И. Вернадского. - Севастополь : АРИАЛ, 2010. - 216 с.

Допоміжна:

1. Ансофф И. Стратегическое управление: Сокр.пер. с англ.- М.: Экономика, 1989. – 519 с.
2. Василенко В.О. Теорія і практика розробки управлінських рішень. Навч.посібник.- Київ: ЦУЛ, 2003 -420с.
3. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: Учебник.- М.: Гардарики, 1998.-296с.
4. Грифін Р., Яцура В. Основи менеджменту. Підручник. – Львів: 5ед, 2001. – 624 с.
5. Менеджмент організацій: Підручник / За заг. 5ед.. Л.І.Федулової. — К.: Либідь, 2004. — 448с.
6. Михайлов Я.В. Эффективный менеджмент: Учебно-практическое пособие для управленческого персонала и лиц, изучающих менеджмент. — М.: ГЕЛАН, 2001. — 372с.
7. Мэскон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. С англ.. – М.: Дело, 1992 – 702 с.
8. Сизоненко В.О. Сучасне підприємство: Довідник.- К.: Знання-Прес, 2003.- 379 с
9. Стадник В.В., М.А. Йохна. Менеджмент: Посібник. – К.: Академвидав. 2003 р. – 464с.
10. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дк. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник для вузов / Пер. с англ. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998.-576 с.

11. Шершньова З.Є. Стратегічне управління. – К.: КНЕУ, 1999.-102 с.
12. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. – СПб: Питер Ком, 1999. – 416 с.
13. Антикризисное управление: Учебник / Под ред. Э.М. Короткова.- М.: ИНФРА-М, 2002.- 432 с.
14. Афанасьев М.В., Телишевська Л.І., Рудика В.І. Оцінка ефективності організаційно-технічних заходів: Навчальний посібник. -Х.: Видавничий дім „ІНЖЕК”, 2003.- 288 с.
15. Бабицький А.Ф. Методологія аналізу економічних процесів і управління.- Навч. Посіб. – К.: МАУП, 2003. – 128 с.
16. Боумен К. Основы стратегического менеджмента / Пер. с англ.- М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997.- 175 с.
17. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шкалова О.М. Організація праці менеджера: Навч. посіб. для студ. екон. вузів.- К.: Кондор – 2003.- 214 с.
18. Виханский О.С. Стратегическое управление: Учебник.- М.: Гардарики, 1998.-296с.
19. Дойль П.Маркетинг-менеджмент и стратегии. 3-е издание /Пер. с англ. Под ред. Ю.Н. Каптуревского.- СПб.: Питер,2002.- 544 с.
20. Дэвид Бодди, Роберт Пэйтон Основы менеджмента. – СПб., 1999. – 816 с.
21. Єфремов В.С. Стратегия бизнеса. Концепция и методы планирования / Учебное пособие. – М.: Финпресс, 1998.-192с.
22. Забелин П.В., Моисеева Н.К. Основы стратегического управления: / Учебное пособие. – М.: Информационно-внедренческий центр „Маркетинг”, 1997.-195 с.
23. Зайцев Л.Г., Соколова М.И. Стратегический менеджмент: Учебник. – М.: Юристъ, 2002. – 416с.
24. Колот А.М.. Мотивація, стимулювання і оцінка персоналу: Навч. посібник.. – К. КНЕУ, 1998,- 224 с.
25. Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений: уч. Пособие. – К.: МАУП, 2004. – 504 с.
26. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. – СПб: Питер Ком,1998.-896 с.
27. Круглов М.И. Стратегическое управление компанией. – М.: Русская деловая литература, 1998.-768с.
28. Кузин Б., Юрьев В., Шахдинаров Г. Методы и модели управления фирмой. – Спб. Питер, -2001 – 432с.
29. Ламберт Т. Ключові проблеми керівника. 50 перевірених способів вирішення проблем: пер.з англ..- К.: Все увито. Наукова думка. 2001. – 303 с.
30. Лунев В.Л. Тактика и стратегия управления фирмой: Учебн.пособ. – М.: Финпресс, 1997. – 356 с.
31. Маслов Е.В. Управление персоналом предприятия. – Уч.пособ. – М.:1999. – 312 с.
32. Нємцов В.Д., Довгань Л.Є. Стратегічний менеджмент: Навч. Посібник. – Київ: - 2002. – 560 с.
33. Обер – Крие Дж. Управление предприятием: Пер. С фран. – М.: Сиринг, 1997. – 257 с.
34. Портер Майкл Е. Стратегія конкуренції / Перекл. З англ.. – К.: Основи, 1998. – 390 с.
35. Портер М. Конкуренция: Пер. С англ.. - : Учебн.пособ. – М.: издательский дом „Вильямс”, 2000. – 485 с.
36. Стефан П. Робінс., Девід А. ДеЧенцо Основы менеджменту. Пер з англ. – К.: Основи – 2002. – 671 с.
37. Теория организации: Учебник для вузов / Г.Р. Латфуллин, А.В. Радченко. – СПб.: Питер, 2003. – 400 с.
38. Василенко В.А Теорія та практика розробки управлінських рішень: Навч.посіб. – К.: ЦУЛ, 2002. – 420 с.
39. Тэрбин Патрик Стратегические игры / Пер. с англ. – Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2003. – 264 с.
40. Управление организацией: Учебник/ Под ред. А.Г.Поршнева и др. – 2-е изд. перераб. и доп.- М.: ИНФРА-М,2000. – 669с.
41. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент: Учебное пособие. – М.: ЗАО „Бізнес – школа”Интел – Синтез”, 1997. – 304 с.
42. Хаммер М., Чампи Дж. Реинжиниринг корпорации: Манифест революции в бизнесе. Пер. С англ.. – СПб.: Издательство С. – Петербургского университета, 1997. – 332 с.
43. Экономическая стратегия фирмы: Учебн.пособ. / Под ред. А.П.Градова. – СПб: Специальная литература, 1999. – 589 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://do.gendocs.ru/docs/index-41145.html#1376103>
2. <http://www.rada.gov.ua/#>
3. <http://uainsur.com/liga/about/info/>
4. <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1504>

5. http://tourlib.net/books_ukr/kyfjak_11.htm
 6. <http://meget.kiev.ua/strahovanie/>
 7. <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D1%F2%F0%E0%F5%F3%E2%E0%ED%ED%FF>
 8. http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960085.html
 9. <http://www.br.com.ua/referats/Insurance/1912.htm>
- <http://yandex.ua/yandsearch?p=2&rdmd=307859&text=%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96&clid=1946563&lr=147&tld=ua>
-

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання тестування, курсовий проект